

integriteti države. Poslužiti pa se moramo tudi tega sredstva, ker imamo preveč zagriženih nasprotnikov, da bi jih tako lahko spreobrnili za to našo zahtevo in pravo. Torej je dolžnost naših poslancev nastopiti z gotovim, enotnim in solidnim programom, ki naj vsebuje gori omenjene naše zahteve. Ta svoj program pa morate izvršiti na vsak način, naj vas napadajo in tuljijo v vas kolikor hočejo, ker ta program je naše življenje in naša bodočnost, za katero se je treba z vso silo do smrti boriti. Narod je bil prej tu kot država, je prej živel in obstajal kot ona in če je država v se strnila več narodov v višjo politično in gospodarsko obliko, se mora tudi prilagoditi potrebam elementov, iz katerih se sestavlja, ker drugače ni vredna, da obstoja. Naš program pa je treba tudi potom parlamenta razglasiti celemu svetu, da vedo vsi sovražniki in prijatelji, kaj hočemo, da tudi oni zavzamejo proti nam svoje stališče, da vemo enkrat za vselej, kdo je naš prijatelj, kdo naš sovražnik in se potem ravnamo. Izjaviti pa moramo tudi, da smo pripravljeni za to svoje življenje se boriti proti vsem zunanjim in notranjim sovražnikom do dadnjega moža. Naj se enkrat odloči naša usoda!

Da se pa naše ljudstvo zave, kaj hoče, in kaj je potrebno, se mora uprizoriti v to svrhu intenzivna propaganda potom časopisja in od moža do moža! Poslanci v parlamentu pa nam morajo korakati na čelu, morajo pokazati tisto korajžje, premišljenost in odločnost kot naši fantje v krvavi borbi pred sovražnikom. Se le tedaj se morete imenovati resnične zastopnike tega vrlega ljudstva.

Ali mi zamerite ali ne, povedal sem Vam kot postavnem zastopniku to, kar mi je ležalo na srcu in kar se je v tisočih drugih kuhalo v treh letih krvave in mučne vojne službe. Veselilo bi me, če že vsled previdnosti mi potrdite prejem mojega pisma, ki upam, da bo ušlo cenzuri in ki ga pošljem rekomandirano.

Z vojaškim in slovenskim pozdravom udani

Mihael Kostanjšek

stud. trgovske visoke šole v Kölnu

Dr. FRANCE GORŠIČ — DEVETDESETLETNIK

Dne 5. julija 1967 je dr. Francè Goršič, rojen v Ljubljani, ki živi že nekaj desetletij v Beogradu, dopolnil 90 let. Po poklicu pravnik, delujoč najprej v pravosodni, pozneje v upravni službi, se je v poletju svojega življenja posebno odlikoval kot strokovnjak za slovensko pravno terminologijo in kot komentator zakonov. Njegove prve razprave (1910—1920) pa že kažejo tudi nadaljno, širšo usmeritev zanimanja, deloma v pravno filozofijo, predvsem pa v specifične pojave pravnega življenja med Slovenci, na katere je postal pozoren kot praktičen pravnik (Agrarske zadruge in njih uprava pri nas, Slovenski pravnik 1910; O kasatorjih in njihovih pogodbah, prav tam 1914). Ko se je vedno znova rad vračal na vprašanje domačega prava, je čedalje bolj prihajalo do veljave zanimanje za zgodovinsko tematiko, v kateri ga najbolj privlačujejo pojavi samoraslega, starega (»nadanjega«) slovenskega prava. Potem ko je začel predvsem s poročili o pravnozgodovinskih delih in pozdravil Dolencevo odkritje gorskega prava, je z »Župani in knezi v jugoslovanski pravni zgodovini« (ČZN 1929) prešel na samostojno razpravljanje s področja tiste vede, za katero je pozneje začel odločno zahtevati naziv »zgodovina prava«, češ da je »pravna zgodovina« le s pravnega gledišča obravnavana politična zgodovina. Za usmeritev v raziskovanje samoraslega slovenskega prava so mu dajale največ snovi razprave in druge objave Metoda Dolenca o gorskih zborih. Ta snov je postala glavni predmet Goršičevega izredno plodnega znanstvenega dela po osvoboditvi. Z mestoma zelo opaznim nagnjenjem k slovenski pravno-historični terminologiji, pa tudi z ostrim posluhom zanjo, je Francè Goršič izdelal nekaj obsežnih elaboratov, predvsem o slovenskem gorskem pravu, katerih celotna objava pa bi bila za katerega koli založnika pomenila vsaj zelo občuten finančni problem. Zato je imel Goršič mnogo več uspeha, ko je začel okrog 1955 razvijati

svoje poglede v številnih razpravah, ki so bile objavljene v vrsti slovenskih in inozemskih strokovnih časopisov, med drugim tudi v Zgodovinskem časopisu (O rodbinski zadrugi kot izrazoslovnem problemu, ZČ XVI/1962).

Goršičeve razprave so znanstveno zanimive kot zelo izvirne, včasih tudi drzne, interpretacije sicer že objavljenega historičnega gradiva. V njih so zastopani koncepti, ki v mnogem odstopajo od splošnega mnenja, jim pa ne manjka živahnega duha, neke notranje logike in svojevrstnega načina argumentacije. Goršičeve razprave so jezikovno in stilistično odlično pisane; njihova kvaliteta je zlasti tudi v terminoloških in pojmovnih opredelitvah in v sistemizaciji materije, ki je v njih pregledno zbrana o posamezni temi iz precej raztresenih podatkov v literaturi in objavljenih virih.

Goršičev plodni življenjski opus, usmerjen v jeseni življenja predvsem v zgodovino prava, še dolgo ni sklenjen. Na objavo čaka še vrsta rokopisov in ob 90-letnici želimo dr. Francetu Goršiču, da bi jih še mnogo dobil v roke v tiskani obliki.

Sergij Vilfan